

Neurofyziologie a neuropatologie

NEJČASTĚJŠÍ DIAGNÓZY
PORUCHY KOROVÝCH FUNKCÍ

Základní psychické procesy

- ▶ **Poznávání (kognice)**
  - Vnímání (identifikace senzorického stimulu)
  - Myšlení (abstrakce)
- ▶ **Emoce** (subjektivní vztah k senzorické informaci)
- ▶ **Motivace** (motivační proces)
- ▶ **Chování**

Vědomí, učení, paměť

Percepce

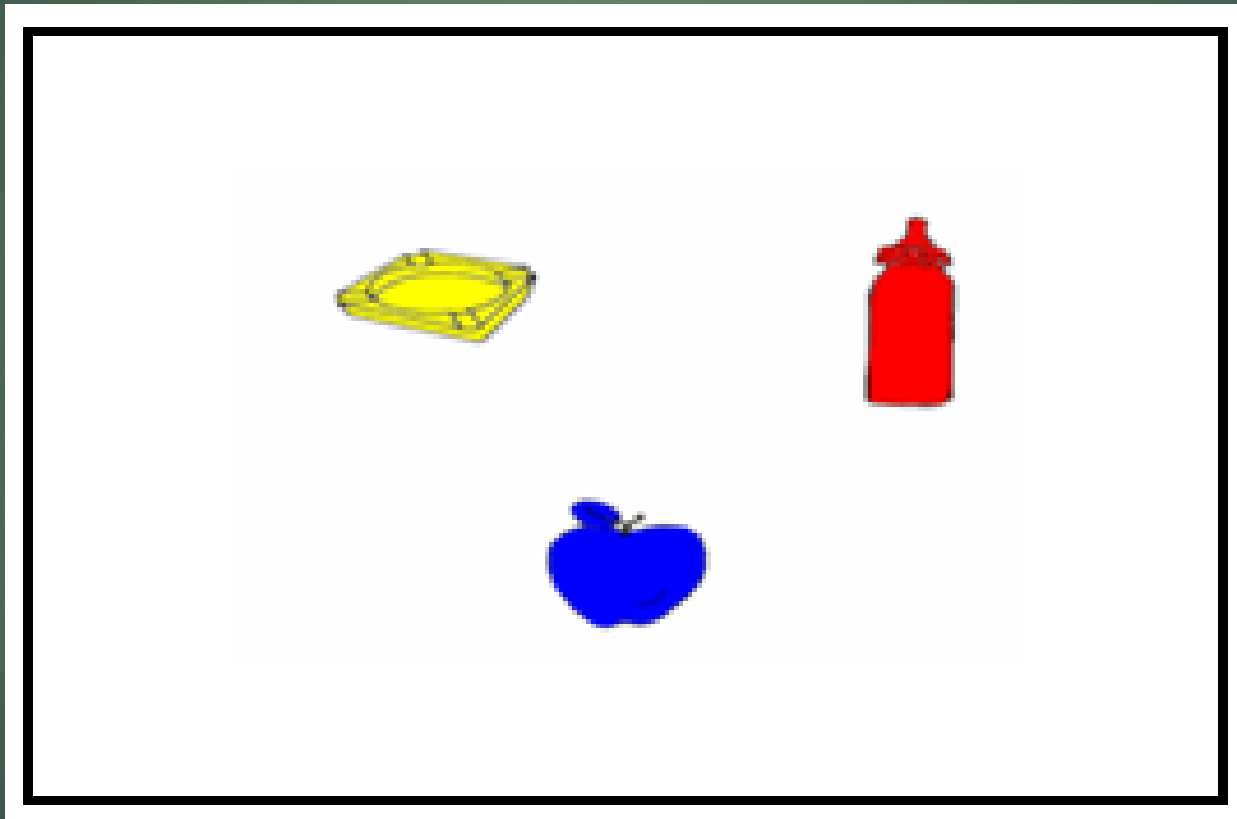
Složka vědomá
explicitní

Složka nevědomá
implicitní

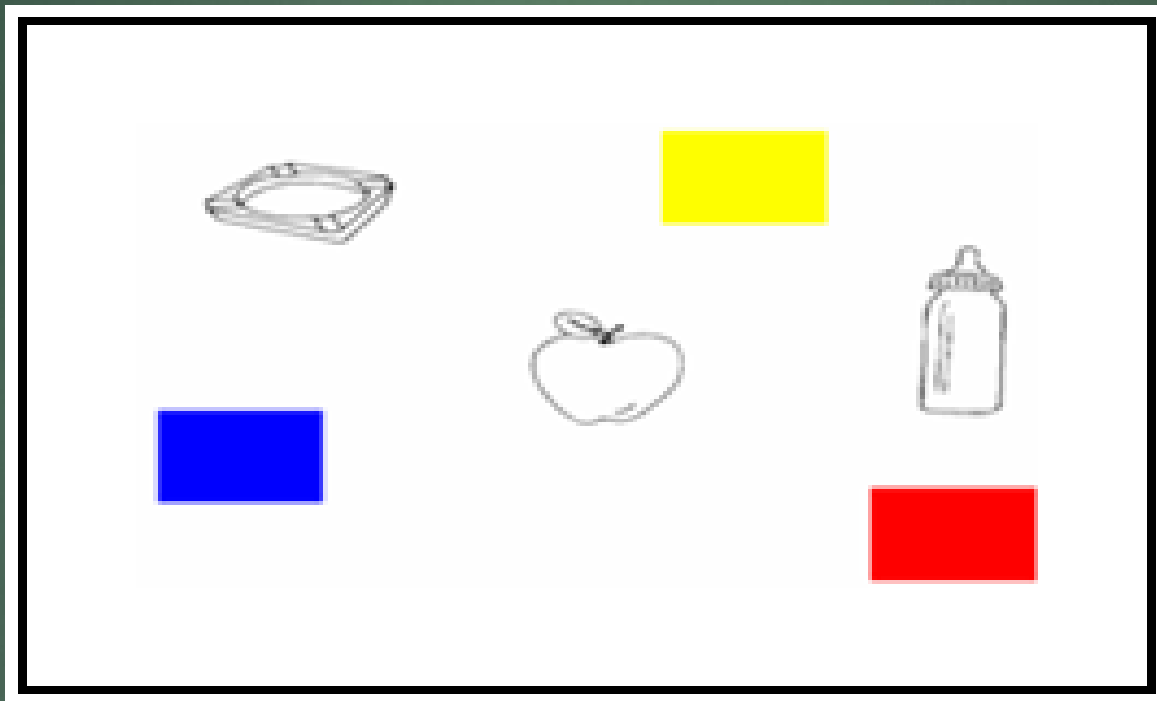
- ▶ Registrace jednotlivých vlastností
Zrak: tvar, barvy, vzdálenost, pohyb
- ▶ Zpracování těchto jednotlivostí samostatně
- ▶ Zpracování těchto jednotlivostí souhrnně

Receptor
Periferní nerv
Podkorové struktury CNS
(mícha, kmen, thalamus)
Kůra

Memory binding test - MBT

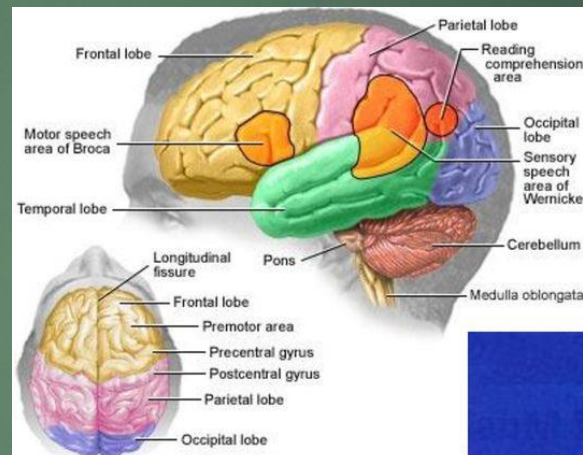

Preklinické stádium Alzheimera

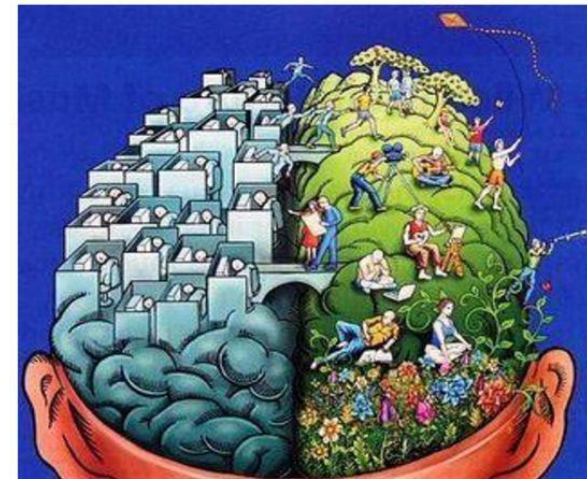
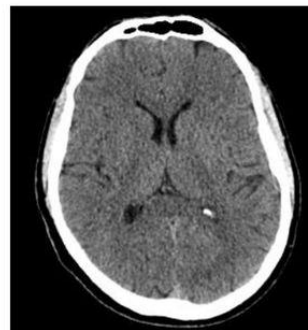

Poruchy kortikálních oblastí

- ▶ Primární senzorycké oblasti
  - ▶ ⇒ lokální anestesia
  - ▶ ⇒ slepota
  - ▶ ⇒ hluchota
- ▶ Primární motorické oblasti
  - ▶ ⇒ plegia, paralysis

Monroe-Kelly

Poruchy asociačních korových oblastí – symbolické funkce

Gnostické funkce ⇒ **agnosie**

- Vyšší syntéza smyslového vnímání, schopnost rozpoznávat předměty zrakem, sluchem nebo hmatem

Praktické funkce ⇒ **apraxie**

- Schopnost vykonávat složitější účelové pohyby, porušeny paměťové mechanismy pohybového stereotypu

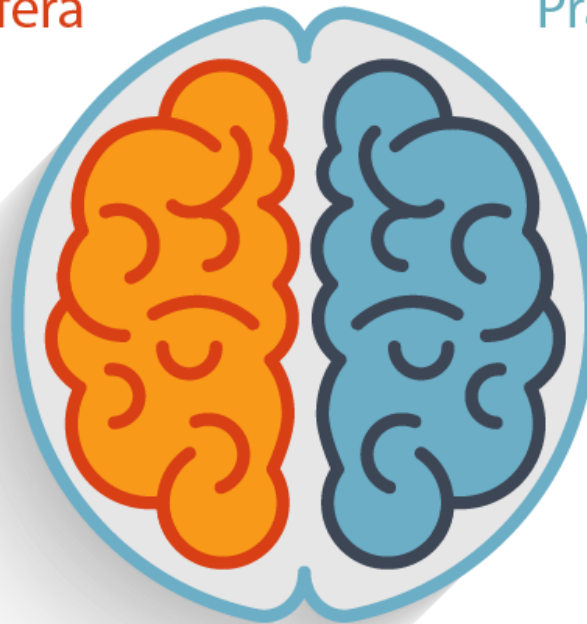
Fatické funkce ⇒ **afasie**

- Schopnost mluvit, číst, psát, počítat a myslet v abstraktních pojmech

Levá hemisféra

Ovládá pravou půlku těla

- Analytické myšlení
- Logika
- Jazyk
- Věda
- Fakta
- Čísla
- Vůle
- Matematika

Pravá hemisféra

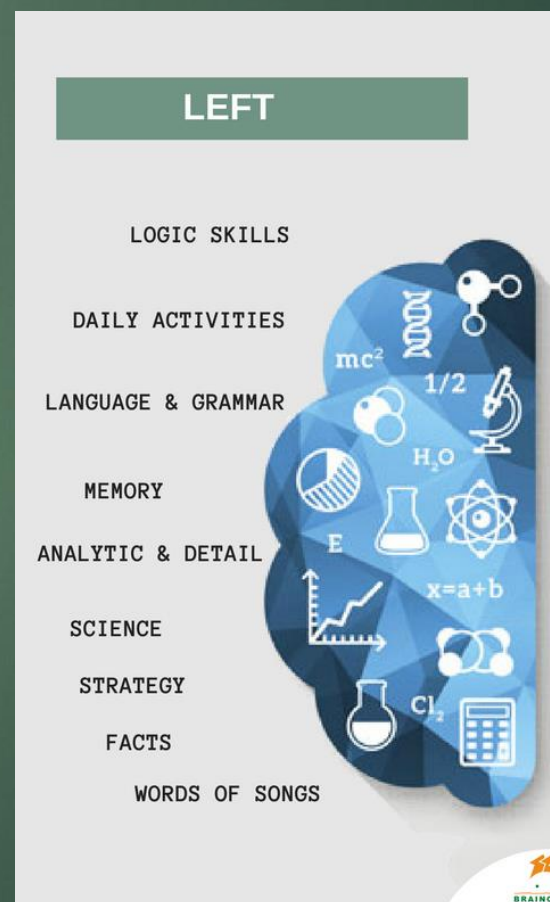
Ovládá levou půlku těla

- Holistické myšlení
- Tvořivost
- Intuice
- Umění
- Hudba
- Emoce
- Humor
- Fantazie

Přehled základních funkcí dominantní hemisféra (levá)

- ▶ Jazyk (řeč) – spontánní řeč, artikulace, plynulost, gramatická forma
- ▶ Pojmenování předmětů a obrazů
- ▶ Rozumění – pochopení konverzace
- ▶ Opakování – slova, věty
- ▶ Čtení, psaní, počítání
- ▶ Praxie (apraxie)

Přehled základních funkcí nedominantní hemisféra (pravá)

- ▶ Neglect syndromy
- ▶ Apraxie při oblékání
- ▶ Konstrukční apraxie
- ▶ Komplexní vizuálně- prostorové deficity – agnózie
- ▶ Porucha prozodie (emoční komponenty řeči – intonace, melodie)

Konstrukční praxie

Na list papíru nakreslit 2 trojúhelníky

- musí se překrývat
- klient má nakreslit podle vzoru(2 úhly se musí překrývat)

Neglect syndrom (syndrom opomíjení)

- ▶ *Poruchy orientace v prostoru s ignorováním levé strany – z toho stavu zmatenosti*
- ▶ *Jednostranné ignorování – porucha pozornosti, vnímání a orientace v jedné polovině prostoru (zpravidla vlevo)*
- ▶ *Nemocný může vrážet do předmětů v levé polovině, při čtení vynechává začáteční písmena nebo celou polovinu slov*

Gnostické funkce – schopnosti poznat (rozpoznat) individuální podnět (objekt)

agnosie

- porucha schopnosti zpracovávat smyslové (senzorické) informace (porucha není ale v dráze)
- často neschopnost rozpoznávat objekty, osoby, zvuky, tvary, pachy

Postižení jedinci se chovají, jako by objekt viděli (...) poprvé v životě

Agnózie

- ▶ porucha poznávacích schopností – **identifikace objektu**

Smyslové vnímání zachováno!

- ▶ Velmi vzácná porucha (pouze méně než 1% neurologických pacientů)

- ▶ Dělení dle smyslových modalit:

- A. Zraková (Visuální)
- B. Sluchová (Auditorní)
- C. Čichová (Olfaktorická)
- D. Chuťová (Gustatorní)
- E. Taktilní

Vždy zjistit zda jsou opravdu smysly zachovány a zda se nejedná o poruchu sémantické paměti či intelektu

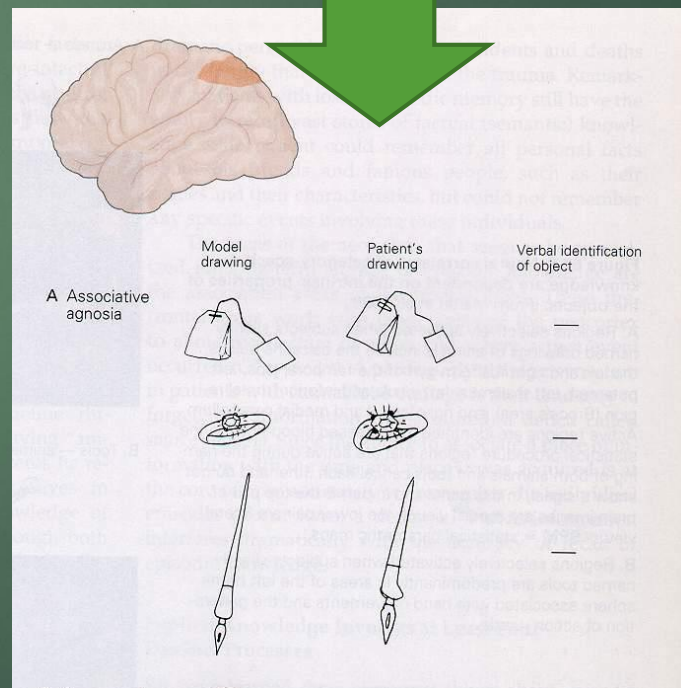
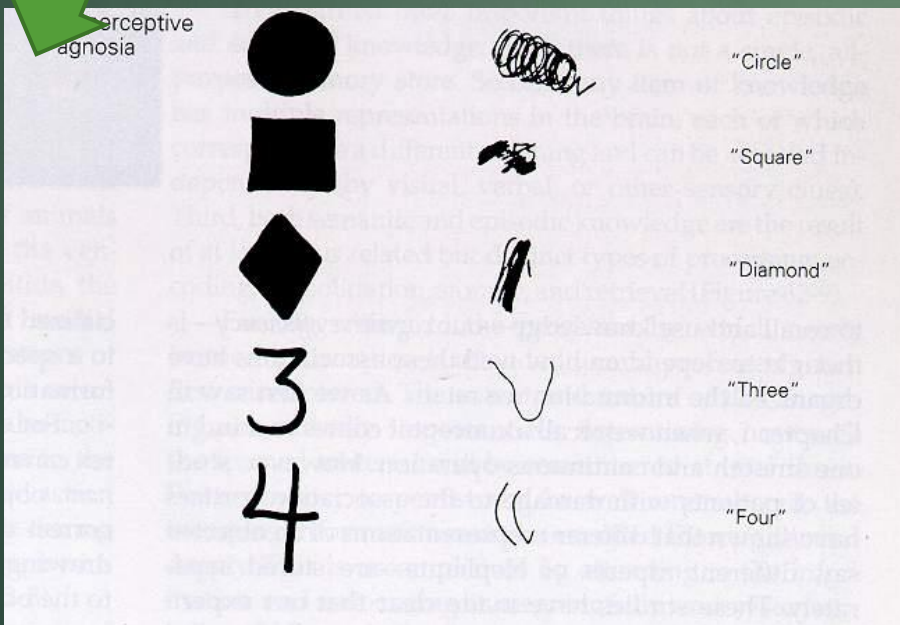
Agnózie zraková

Specifická porucha **poznávání zrakově prezentovaných podnětů** – nemocný vidí, ale viděné nepoznává.

Dělení podle charakteru postižení

Apercepční zraková agnózie – nemůžou ani popsat, či přiřadit

Asociační zraková agnózie – mohou např. nakreslit

Sluchová agnózie

Velmi vzácná, vzniká nejčastěji při postižení levostranného temporálního kortexu

- **Sluchová agnózie** pro non-lingvistické zvuky (např. zvonek, hodiny, zvířecí zvuky, atd.)
- **Amúzie** – ztráta schopnosti vnímat hudbu, poznávat melodii a rytmus (léze pravostranné hemisféry)

Taktilní agnózie

= **astereognózie** (stereoagnózie)

specifická porucha poznávání taktilních podnětů – ztráta schopnosti rozeznat předměty hmatem při neporušené citivosti.

Poruchy somatognózie

- poruchy tělesného schématu

- **Autotopagnózie** - pacient nepozná části svého těla
- **Prstní agnózie** - špatné rozpoznávání a pojmenování prstů
- **Agnózie pro bolestivé podněty** - asymbolie pro bolest - pacient na bolestivé podněty nereaguje emotivně. Poruše odpovídá léze parietálního laloku.
- **Anozognózie**
neschopnost poznat a pochopit vlastní tělesné postižení, především obrnu. Může se objevit u pacientů s levostrannou hemiparézou či hemiplegií.

apraxie

- ▶ neschopnost vykonávat naučené koordinované pohyby při neporušené hybnosti
- ▶ **Apraxie motorická** – zachován plán, ale porušeno provedení pohybu (špatně si zapíná knoflíky, zlomení zápalky při škrtní, nelze mu zasunout klíč do zámku)
- ▶ **Apraxie ideatorní**- chybí představa i plán pohybu, nemocný nechápe jaký úkol mu klademe, pokud nějaký úkon složen z jednotlivých pohybů, tak ty provede izolovaně

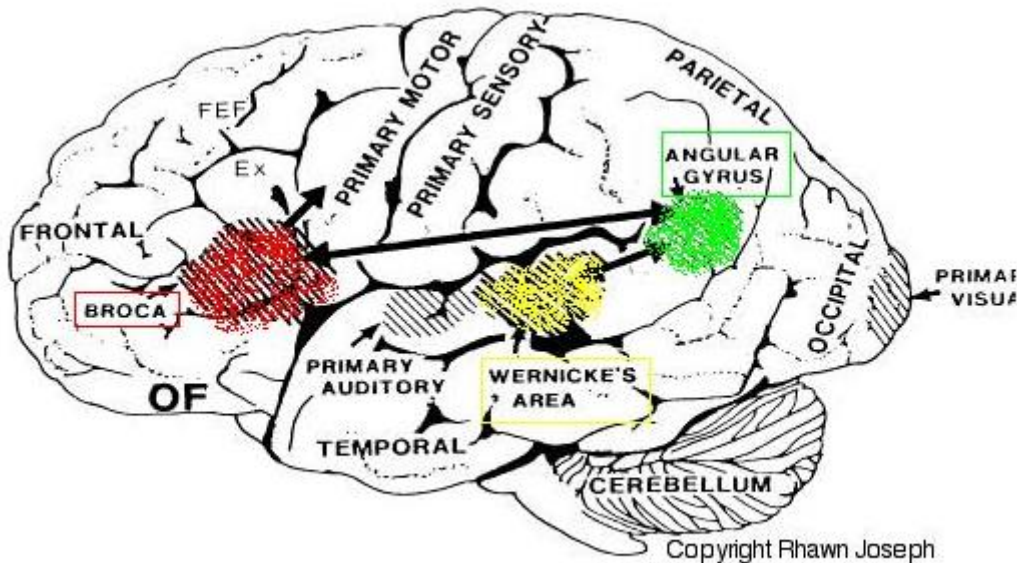
Fatické funkce – řeč

afazie = poruchy řeči

- ▶ Schopnost kódovat myšlenky do signálů pro komunikaci s druhými
- ▶ Odlišná od čtení a psaní
- ▶ Odlišná od celkové inteligence
- ▶ Všechny lidské kultury mají řeč
- ▶ Děti jsou schopny slyšet slova a užívají je
- ▶ Do 6 let znají 13 000 slov (každých 90 minut bdělosti získávají 1 slovo)
- ▶ Na vysoké škole získají nejméně 60 000 slov

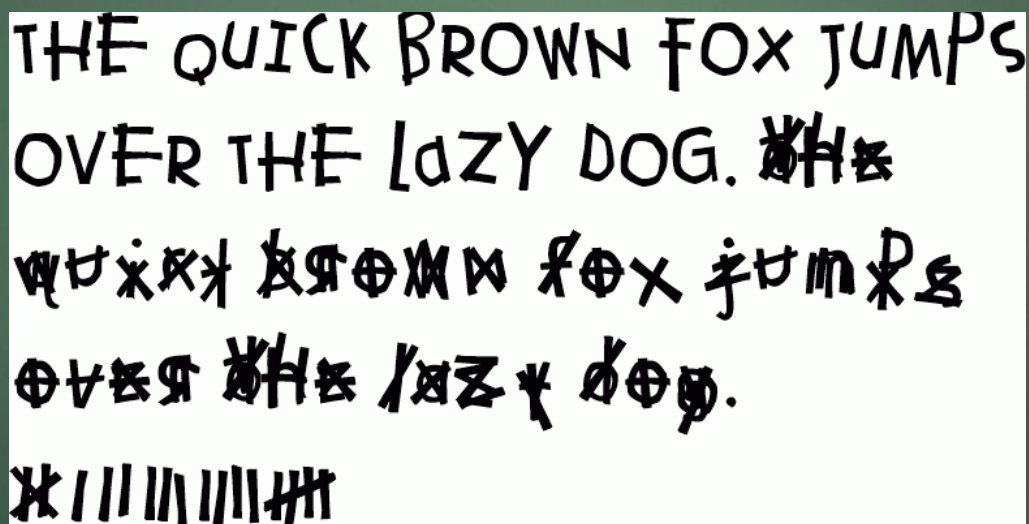
Afázie

Afázie	řeč	rozumění	opakování
Brocova	porucha	zachováno	nemožno
Wernickova	plynulá	porucha	nemožno
globální	porucha	porucha	porucha

Fatické funkce - alexie a agrafie

- ▶ **Alexie** – porucha čtení; není specifický systém pro čtení, ale porucha spojení mezi zrakovým systémem a systémem řeči (zrakový systém obou hemisfér, řeč jen vlevo)
- ▶ **Agrafie** – porucha schopnosti psát

THE QUICK BROWN FOX JUMPS
OVER THE LAZY DOG. THE
THE QUICK BROWN FOX JUMPS
OVER THE LAZY DOG.
|||||

Vývojová dyslexie

Vývojová porucha učení spojená s poruchou čtení

- ▶ Obtížné naučit se číst
- ▶ 10 – 30% populace
- ▶ Nemá poruchu fonologie
- ▶ Může mít poruchu specializace hemisfér
  - ❖ Abnormální migrace neuronů do levé kůry
  - ❖ Abnormální spojení vizuálních a řečových oblastí

vizuální

motorická

integrativní

ideognostická

ADHD („Attention Deficit Hyperactivity Disorder“)

- ▶ **hyperkinetická porucha**
- ▶ Dříve se používal název lehká dětská encefalopatie nebo **lehká mozková dysfunkce**
- ▶ neurovývojová porucha (*porucha pozornosti s hyperaktivitou*)
- ▶ Projevy už od dětství, nejvíce ve školním věku (3-7% dětí). Ve 40-50% přetrvává až do dospělosti
- ▶ 3x častěji diagnostikováno u chlapců, dědičnost 75%, přispívá těhotenství (alkohol, kouření, předčasný porod, expozice olovu a poranění prefrontální kůry mozku po porodu)
- ▶ ADHD je porucha typická **neurovývojovým opožděním** s odchylkami ve vývoji centrální nervové soustavy a porušenou regulací na úrovni neurotransmitterových systémů (noradrenergního a dopaminergního).

ADHD

Projevy:

- ▶ **Deficit pozornosti** – krátké intervaly zaměření na jednu věc, chybí reflexe času, problém s opakovanými nebo nudnými (nutnými) úkony, poruchy motoriky (často se mluví o narušení „harmoničnosti“ pohybů – jemná i hrubá motorika)
- ▶ **Impulzivita** – rychlé, neadekvátní reakce, špatné porozumění vlastním pocitům (často i neschopnost je verbalizovat), často také nižší sebehodnocení, vztahovačnost
- ▶ **Hyperaktivita** – neúčelné, nadbytečné pohyby (často si hrají s věcmi a pohybují se bez ohledu na okolí a situaci), zvýšený řečový projev (jak hlasitost, tak množství, své činnosti často doprovázejí zvuky a komentují je)
- ▶ Často pak může být ADHD doprovázena jevy, jako jsou **noční děsy**, **deprese** a **úzkost** nebo např. **neuznávání autorit** atd.

ADHD nemá žádnou souvislost s inteligencí jedince

Tab. 2 – Projevy ADHD ve školním věku

ADHD ve školním věku (6–12 let)

- Snadná vyrušitelnost.
- Domácí úkoly jsou nedbale provedené, obsahují chyby z nepozornosti, nejsou dokončeny.
- Vykřikuje, odpovídá dříve, než je tázáno (často vyrušuje ve třídě).
- Často ruší a obtěžuje ostatní, chová se agresivně (má vztahové obtíže s vrstevníky).
- Při hře má obtíže vydržet, než se na něj dostane řada.
- Nevydrží v klidu sedět.
- Nedokáže nebo nechce udržovat pořádek.

Podle Wilense a Dodsona, 2004

Tab. 4 – Projevy ADHD v dospělosti

ADHD v dospělosti

- Nepozornost/nesoustředěnost.
- Chaotičnost, obtíže s tvorbou plánů do budoucna.
- Zapomnětlivost, ztrácení věcí.
- Obtíže se započatím a dokončením vlastního projektu nebo úkolu.
- Ukvapené změny aktivit.
- Mrhání časem.
- Impulzivní rozhodnutí v peněžních záležitostech, cestování, společenských aktivitách.
- Časté změny zaměstnání a obtíže v manželství.

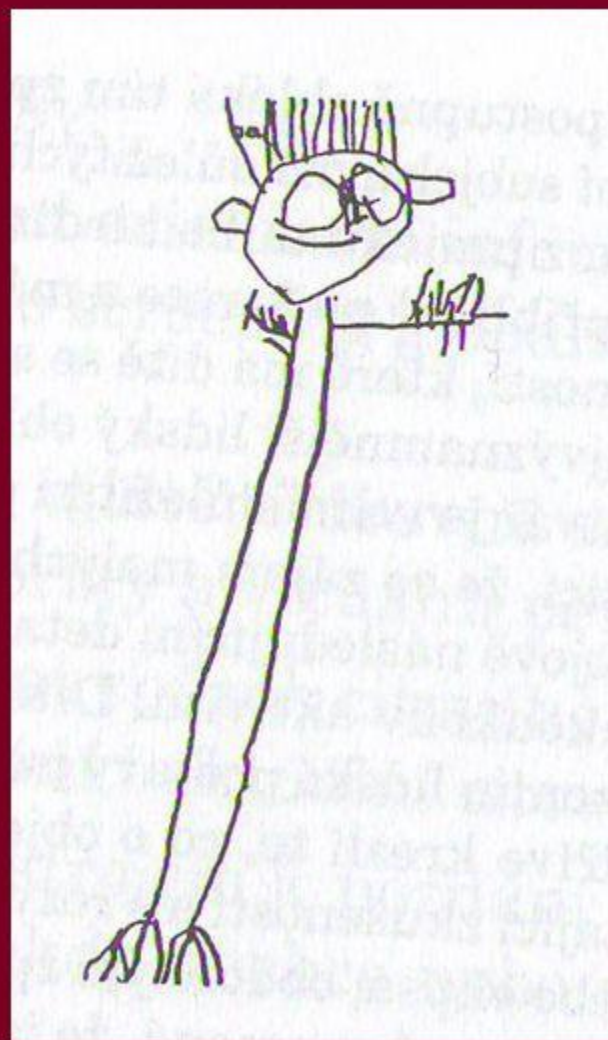
Podle Wilense a Dodsona, 2004

Příznaky nepozornosti: Postižený jedinec	Příznaky hyperaktivity/impulzivity: Postižený jedinec
často není schopen věnovat pozornost detailům nebo z nedbalosti dělá chyby ve školních úlohách, v práci nebo při jiných činnostech,	si často hraje s rukama nebo s nohama, nebo se vrtí na sedadle,
má potíže s udržení pozornosti během plnění úkolů nebo při hře,	často odchází z místa ve třídě nebo za jiných okolností, při kterých se očekává sezení,
působí, jako by neposlouchal, přestože mluvíte přímo na něj,	nadměrně běhá nebo leze do výšek bez ohledu na situaci (u dospívajících nebo dospělých to může být omezeno na subjektivní pocity neklidu, roztěkanosti),
často nedodržuje pokyny a nedokáže dokončit školní úlohy, domácí práce nebo úkoly na pracovišti (nikoliv však díky úmyslnému odporu nebo neschopnosti porozumět pokynům),	má zpravidla potíže hrát si nebo se potichu zabývat volnočasovými aktivitami,
má zpravidla potíže s organizováním úkolů a činností,	je jakoby v neustále pohybu nebo „poháněn motorem“,
se často straní, nebo se zdráhá zabývat úkoly, které vyžadují dlouhodobé duševní úsilí,	často nadměrně mluví,
ztrácí věci, které jsou nezbytné pro úkoly nebo činnosti (např. hračky, zadání školních úloh, tužky, knihy nebo nástroje),	vyhrkává odpovědi ještě před dokončením dotazu,
ztrácí snadno pozornost kvůli působení vnějších vlivů,	mívá potíže s čekáním,
během denních činností často zapomíná.	často přerušuje nebo vyrušuje druhé.

KRESBA POSTAVY

Kresba lidské
postavy vývojově
opožděného
chlapce ve věku 5,8

Typické infantilní
znaky

Komplex poznávacích funkcí včetně schopnosti abstrakce a úsudku = **kognitivní funkce**

kognitivní porucha – široká škála projevů postižení kognitivních funkcí : paměť, všeobecné zpracování informací, chápání souvislostí, abstraktní a logické myšlení, řešení problémů, schopnost učení, rozhodování, plánování a organizování činností, motivace, poznávání a používání předmětů, orientace v prostoru a čase

DEMENCE

demence

Patří mezi degenerativní choroby

- ▶ Získaná globální porucha intelektu, paměti a osobnosti, která narušuje běžné denní aktivity
- ▶ Chybí porucha vědomí
- ▶ Hlavní příznaky: poruchy paměti, abstraktního myšlení, rozhodování, zhoršená orientace v prostoru, apatie, snížená soběstačnost, schopnost řešit běžné problémy

Mírná kognitivní porucha = nově diagnostikována klinická jednotka, nedosahuje hloubky demence, často jen poruchy paměti

Degenerativní choroby

- ▶ Progredující zánik neuronů (buněk i axonů) různých oblastí NS
- ▶ Pomalý kvantitativní úbytek funkce určité populace neuronů
- ▶ Postihuje : kůru, bazální ganglia, mozkový kmen, mozeček, míchu i periferní nervy
- ▶ Podle symptomatologie se dělí na tyto skupiny:
  - progredující **demence** (Alzheimerova nemoc)
  - **extrapyramidové poruchy** (Parkinsonova choroba, dyskinézy, esenciální tremor)

Alzheimerova choroba

- ▶ Zahrnuje dříve rozlišovanou demenci presenilní a senilní
- ▶ Začíná obvykle pomalu po 60 letech (20% je familiárního původu)
- ▶ Patogeneze : snad porucha cholinergního systému a neurotransmiterů
- ▶ Nejprve poruchy paměti (pro čerstvé události), poruchy abstraktního myšlení, rozhodování, zhoršená orientace v prostoru, problémy při řeči a psaní
- ▶ Typické pro počáteční období : zapomínání věcí (klíče), obtížné hledání slov pro pojmenování běžných předmětů, změny osobnosti (sklon k pasivitě), změny sociálního chování
- ▶ Choroba může dojít do terminálního stádia - nemocný není schopen myslet, mluvit, pohybovat se
- ▶ Na CT a NMR – atrofie
- ▶ Odlišit od sekundární demence (alkoholová, vaskulární, tumory, toxické léky, drogy,...)

Kognitivní porucha

široká škála projevů postižení korových funkcí :

- ▶ paměť
- ▶ všeobecné zpracování informací
- ▶ chápání souvislostí
- ▶ abstraktní a logické myšlení
- ▶ řešení problémů
- ▶ schopnost učení, rozhodování, plánování a organizování činností
- ▶ motivace
- ▶ poznávání a používání předmětů
- ▶ orientace v prostoru a čase

Mini mental state
test
(MMS)

Memory binding
test
MBT

ADDENBROOKSKÝ
KOGNITIVNÍ TEST

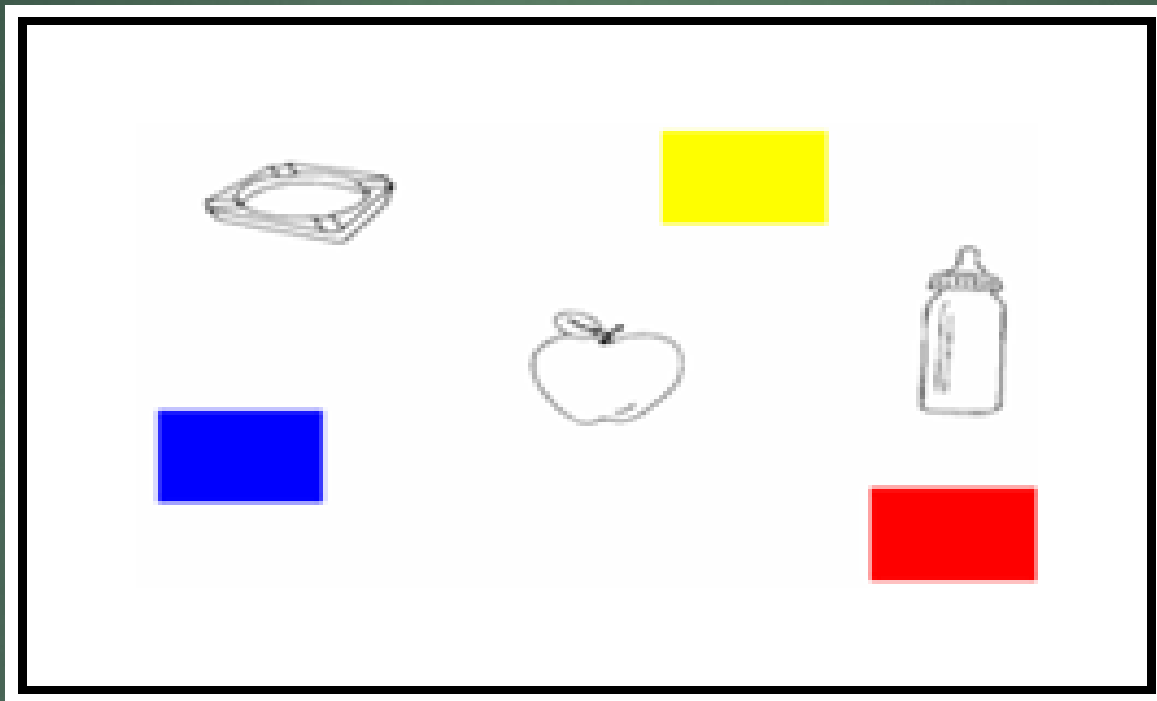
DEMENCE

Memory binding test -

MBT

Preklinické stádium Alzheimera

Parkinsonova choroba

- ▶ I přes výrazný posun ve vyšetřovacích metodách, u extrapyramidových poruch dg založena na tradičním postupu (anamnéza, aspekce, neurologické vyšetření)
- ▶ Jednotná stupnice pro hodnocení Parkinsonovy nemoci
  - testy: stoj-chůze-sed
    - zkouška kroky-vteřiny
    - pronace-supinace
    - Tapping test
    - zkouška obratnosti prstů
- ▶ 2 nejčastější degenerativní onemocnění (do roku 2030 – se počet zdvojnásobí)
- ▶ Příznaky motorické a non-motorické

Motorické příznaky

▶ **TŘES** (ruce i nohy)- klidový

▶ **SVALOVÁ ZTUHLOST**

- problém s otáčením se při chůzi, vstáváním ze židle, přetáčením se v posteli nebo s jemnými pohyby prstů

- narušené vzpřímené držení těla

- narušena mimika

▶ **ZPOMALENOST (obtíže se zahájením pohybu)**

- což vede ke zhoršení jemné motoriky (př. zapínání knoflíků, zavazování tkaniček nebo krájení jídla)

- typické je zmenšování písma

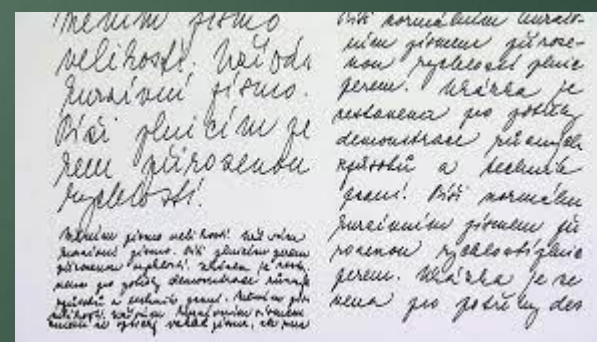
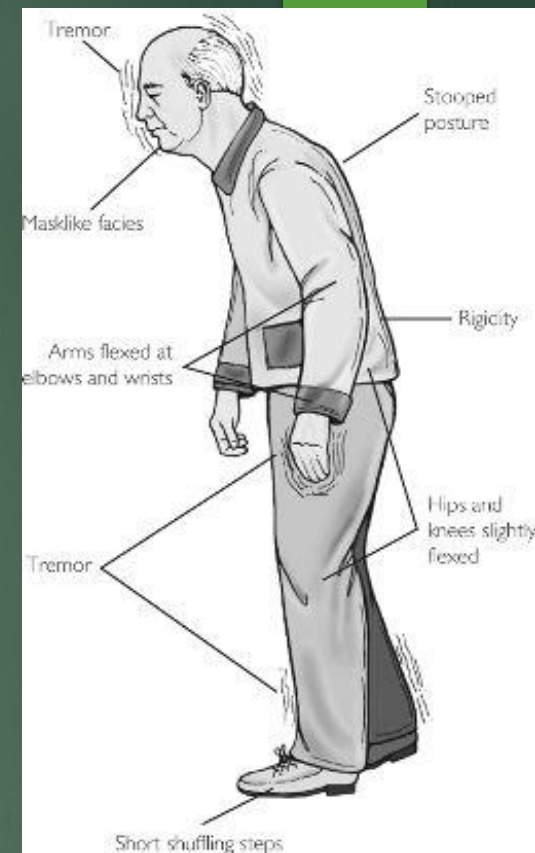
▶ **PORUCHY ROVNOVÁHY**

- což vede k problémům s chůzí, otáčením, přetočením se v posteli, dále např. sedání či vstávání z křesla.

▶ **DALŠÍ PŘÍZNAKY**

- komunikační potíže (může být postižena řeč, mimika, řeč těla a rukopis)

- v pozdějších fázích nemoci může také docházet poruchám polykání

Non- motorické příznaky

▶ GASTROINTESTINÁLNÍ PŘÍZNAKY

- Zácpa, obstitpace
- Ukapávání slin/slintání
- Dysfagie/dušení
- Fekální inkontinence
- Dysfunkce chuťových pohárků
- Nevolnost, reflux, zvracení

▶ MIMOVOLNÍ PŘÍZNAKY

- Narušení funkce močového měchýře (frekvence, nucení na močení)
- Vysychání očí (xerofthalmie)
- Erektální dysfunkce
- Pády v důsledku ortostatické hypotenze
- Hypersexualita (pravděpodobně vyvolaná užíváním léků)
- Potřeba vstávat v noci (nokturie)
- Pocení

▶ SMYSLOVÉ PŘÍZNAKY

- Čichová a chuťová dysfunkce (čich a chuť)
- Bolesti
- Pocit brnění (parestezie)

▶ SPÁNKOVÉ PORUCHY

- Nadměrná spavost v denních hodinách (ospalost)
- Nespavost v noci
- Neklid v nohou a periodické pohyby končetinami
- Poruchy dýchání ve spánku
- Živé sny

▶ NEUROPSYCHIATRICKÉ PŘÍZNAKY

- Anhedonie
- Apatie, úzkost
- Deficit pozornosti
- Zmatenost
- Demence
- Deprese, halucinace, iluze, mylné představy
- Obsedantní chování
- Panické ataky

Další časté choroby NS

- ▶ Cévní onemocnění mozku
- ▶ Intrakraniální nádory
- ▶ Epilepsie
- ▶ Roztroušená skleróza
- ▶ Polyneuropatie
- ▶ Myasthenia gravis
- ▶ Vertebrogenní poruchy
- ▶ Migrény
- ▶ Zánětlivá onemocnění

Cévní onemocnění mozku

- ▶ Z cerebrovaskulárních chorob nejdůležitější – **arteriální**
- ▶ Zásoba mozku – 4 velké tepny (carotidy) – 85% zásobení + 2 tepny vertebrální
- ▶ Cerebrální spotřeba kyslíku je **3,5 ml/100g** mozkové tkáně za min, což je asi **15-20%** celkového O₂ potřebného pro tělo
- ▶ Spotřeba **G** je **5,5 mg/100 g**
- ▶ **Hypoxie** – normální cirkulace, vážne přísun kyslíku
- ▶ **Ischemie**- difusní nebo lokalizovaná porucha cirkulace

ischemie

Irreverzibilní
strukturální
změny

Mozkový
infarkt -
malacie

- ▶ **Ischemické ložisko**: lokální acidoza, porucha autoregulace, vzniká ischemická nekróza, kolikvace – postmalatická pseudocysta + mozkový edém (komprese lumen kapilár : maximum 2.-4. den)
- ▶ **Hlavní příčiny**: ateroskleróza, hypertenze, embolizující srdeční vady, malformace mozkových cév
- ▶ K zemím s vysokou frekvencí výskytu : 200 – 300 nových případů za rok na 100 tis obyvatel (3. nejčastější příčina úmrtí)
- ▶ **CMP** = akutní cévní mozková příhoda (iktus), způsobená poruchou cirkulace:
  - **ischémií** 80%
  - **hemoragií** 20%

Mozková ischemie

Klinika:

- ▶ Velmi variabilní, záleží na rozsahu, tíži a trvání ischemie
- ▶ Akutní vznik mozkové symptomatiky, někdy v průběhu několika hodin
- ▶ **TIA** = tranzitorní ischemická ataka (odezní do 24 hod)
- ▶ **RIND**= reverzibilní ischemický neurologický deficit(úprava do 3. týdnů)
- ▶ **CMP** = dokončený (kompletní) iktus
- ▶ Postižení – **karotidy** : hemiparéza, poruchy čítí , afazie, paréza pohledu s konjugovanou deviací, někdy epi paroxysmy
  - **vertebrobazilární povodí**: závratě, zvracení, poruchy rovnováhy, nystagmus, ataxie, diplopie, dysartrie, parestezie v obličeji a končetinách

Rizikové faktory

- ▶ Hypertenze, přítomnost ICHS, DM
- ▶ *Alkohol ve velkých dávkách + kouření*

Mozkové hemoragie

Klinika

- ▶ Symptomatika závisí na velikosti krvácení
- ▶ **Velká krvácení:** alterace celkového stavu, cefalea, zvracení, poruchy vědomí
- ▶ **Menší krvácení:** tkáň nedestruují jen komprimují – dominantní jsou ložiskové příznaky:
  - **bazální ganglia** 35 – 50% (hemiparéza, hemihypestezie, deviace hlavy a bulbů na stranu krvácení
  - **thalamus** 10 – 20% (hemihypestezie, hemiataxie, hemiparéza)
  - **mozkový kmen** 10 – 15% (kvadruplegie, decebrační rigidita)
  - **mozeček** 10 – 20%(bolest v týle, zvracení, vertigo, mozečková symptomatologie

Rizikové faktory

- ▶ Hypertenze
- ▶ *arteriovenózní malformace, zvýšená krvácivost (antikoagulační léčba), drogová závislost (amfetaminy, kokain)*

Intrakraniální nádory

- ▶ Expanzivní procesy nitrolební – zvětšení intrakraniálního obsahu – nitrolební hypertenze (tu, cysty, abscesy, aneurysmata)

Klinika

- ▶ Cefalea, nauzea, zvracení, závratě (intrakraniální hypertenze)
- ▶ Psychické změny – útlum, snížení zájmu, poruchy paměti, nesoustředivost
- ▶ Epi záchvaty (grand mal i parciální)
- ▶ Městnavá papila
- ▶ Různé ložiskové příznaky

benigní

maligní

Dělení nádorů:

- ▶ Primární (gliové buňky – gliomy)
- ▶ Sekundární – metastatické (20 – 40%)

Epilepsie

- ▶ Různorodá skupina projevů
- ▶ Náhlá a přechodná porucha mozkové kortikální aktivity, nekontrolovatelný elektrický výboj v šedé hmotě mozku (trvajících, min)
- ▶ Mezi záchvaty zcela bez obtíží
- ▶ Patogenetickým mechanismem : epileptické ložisko – abnormální neuronální výboje
- ▶ **Etiologie:** jakákoliv léze mozku (perinatální hypoxie, ischemie, porodní trauma, kongenitální malformace, infekce, trauma mozku, tumor, cévní léze)

Klasifikace

- ▶ Generalizované záchvaty

Generalizované záchvaty

Tonicko – klonický- GRAND MAL

- ▶ Bez ložiskového začátku
- ▶ Ztráta vědomí, pád na zem, generalizovaná tonická křeč – 30 s (všechno svalstvo, nejdřív flexní pak extenzní charakter), fáze klonických křečí (i obličejové a žvýkací svaly)- 1 – 2 min
- ▶ Záchvat může mít **prodromy** – **nespecifické** (předrážděnost, pocit nevěle, únava, cefalea)

Absence (petit mal)

- ▶ U dětí nad 3 roky, krátký záraz v činnosti – zahledění, někdy pohybové automatizmy, stočení očí vzhůru, polykání, svírání rukou v pěst, několik S – min, více během dne

Parciální záchvaty

- ▶ Základní kritérium – lokalizovanost epileptického výboje (fokální léze mozku)

Parciální záchvaty se simplexní symptomatikou (fokální epi)

- ▶ **Motorická symptomatika** (lokalizované tonické nebo klonické křeče v jedné končetině, polovině obličeje (varianta Jacksonovy motorické záchvaty)
- ▶ **Senzitivní symptomatologie** – šíření parestézií nebo bolestí (varianta Jacksonovy senzitivní záchvaty)

Parciální záchvaty s komplexní symptomatikou (psychomotorické)

- ▶ Klinický obraz různorodý
- ▶ **Aura** (odpovídá lokalizaci)-halucinace (čichové, chutové, zrakové), iluze viděného, slyšeného, snové stavy, strach, tíseň, lítost
- ▶ Vlastní záchvat **porucha chování a jednání** (stav zmatenosti, automatické jednání) + **pohybové automatizmy** (chůze, běh, oblékání, erotické pohyby) + **orální automatizmy** (mlaskání)
- ▶ Min, amnézie

Roztroušená skleróza

- ▶ Poměrně časté onemocnění (60 – 100/100 tis)
- ▶ Demyelinizační onemocnění
- ▶ Příčina není jednoznačně známa (chronická zánětlivá imunitní porucha ?)
- ▶ Zahájení mezi 20. – 30. rokem
- ▶ Ataky a remise, později chronicko-progresivní stádium

Klinika

- ▶ Různorodá symptomatologie :
  - optická neuritida
  - senzitivní projevy (parestezie, dysestézie HKK i DKK)
  - vestibulární- nystagmus , vertigo
  - spastické motorické projevy
  - mozečkové poruchy- ataxie končetin, chůze, titubace
  - poruchy sfinkterů (močení, retence, inkontinence)

Polyneuropatie

- ▶ Difuzní postižení periferních nervů
- ▶ Různé příčiny (zánětlivé, metabolické, toxické, vitaminové a nutriční deficience)

Klinika

- ▶ Záleží která vlákna postižena : silná pro motoriku a propriocepci, tenká pro senzitivní cití

Diabetická polyneuropatie

- ▶ Nejčastější, pozdní diabetické komplikace
- ▶ Patogeneze není vyjasněna
- ▶ Nejčastěji **chronická distální senzitivní forma**

Myasthenia gravis

- ▶ Choroba s **poruchou přenosu vzruchu z nervu na sval**
- ▶ Autoimunitní onemocnění – cirkulující protilátky – poškozují acetylcholinové receptory

Klinika

- ▶ Únava a slabost kosterního svalstva může se vystupňovat do úplného vyčerpání s neschopností pohybu a obrazem parézy
- ▶ Predilekčně svaly **inervované hlavovými nervy** nebo **šjové a proximální svalstvo končetin**
- ▶ Kolísání symptomatiky, slabost narůstá s aktivitou, zlepšení po odpočinku

Vertebrogenní poruchy

▶ Poruchy, kde páteř je hlavním patogenetickým faktorem

▶ Páteř 3 základní funkce:

- pohybová osa těla

- ochrana a podpora nervových struktur

- podílí se na udržování rovnováhy

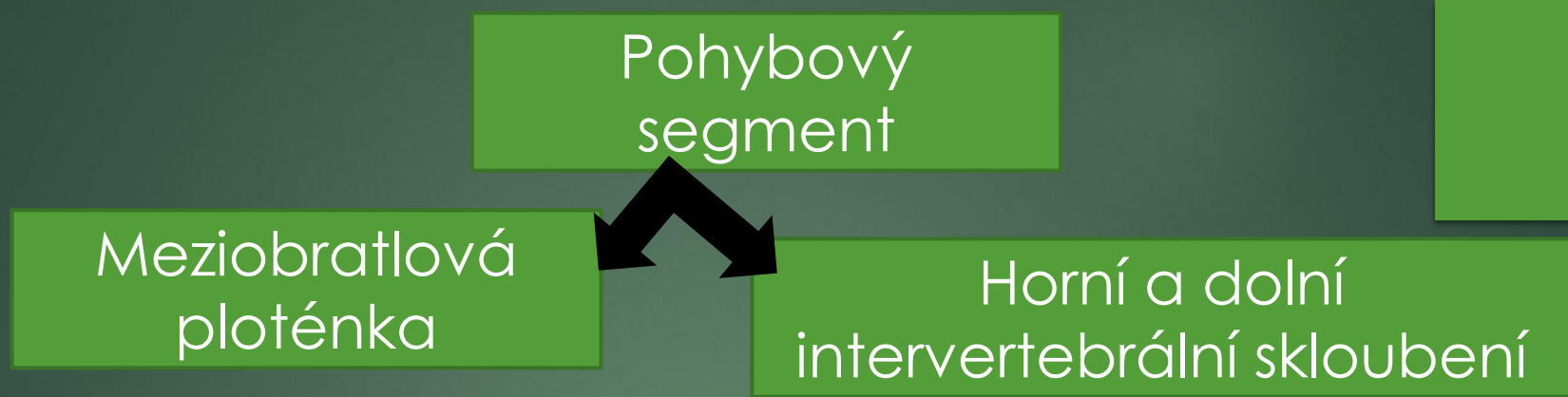
úzce spjata s vazivovým a svalovým aparátem

Během normální lidské činnosti vystavena řadě nepříznivých vlivů + přirozené důsledky stárnutí (dekalcinace, degenerativní změny na ploténkách a kloubech, ztráta pružnosti vaziva a sarkopenie)

▶ Úzký vztah páteře – míchy a míšních kořenů - kromě vlastních příznaků (lokální bolest, porucha hybnosti) + neurologické příznaky

▶ Patogeneze složitá : základem poruchy měkkých tkání = myofasciální poruchy

▶ Funkční jednotkou : pohybový segment

- ▶ Primární hledisko v etiologii je funkční porucha v tomto místě – později vznik strukturálních změn
- ▶ Chybná funkce vede k přetížení struktur bohatých na receptory bolesti, reflexní spazmus, snížená pohyblivost v segmentu = **blokáda**

Degenerativní změny na páteři

- ▶ **Spondylóza** – reaktivní změny, **osteofyty** na okrajích obratlových těl (dorzální – prominují do páteřního kanálu)
- ▶ **Osteochondróza** – degenerativní změny disku s reaktivními osteofyty na těle obratlů (nejčastěji C4-7 a L3-S1)

-
- ▶ **Spondylartróza** – degenerativní změny na skloubeních intervertebrálních (zúžení foramen intervertebrale – kořenová komprese)
  - ▶ **Spondylolistéza** – posun obratlového těla ve vztahu k obratli pod ním
  - ▶ **Diskopatie** – degenerativní postižení ploténky (fibréza, zhrubění anulus fibrosus) – protruze až herniace (nejčastěji L3-S1)

deg. ploténka

mediální osteofyty

spinální výběžek

laterální osteofyt

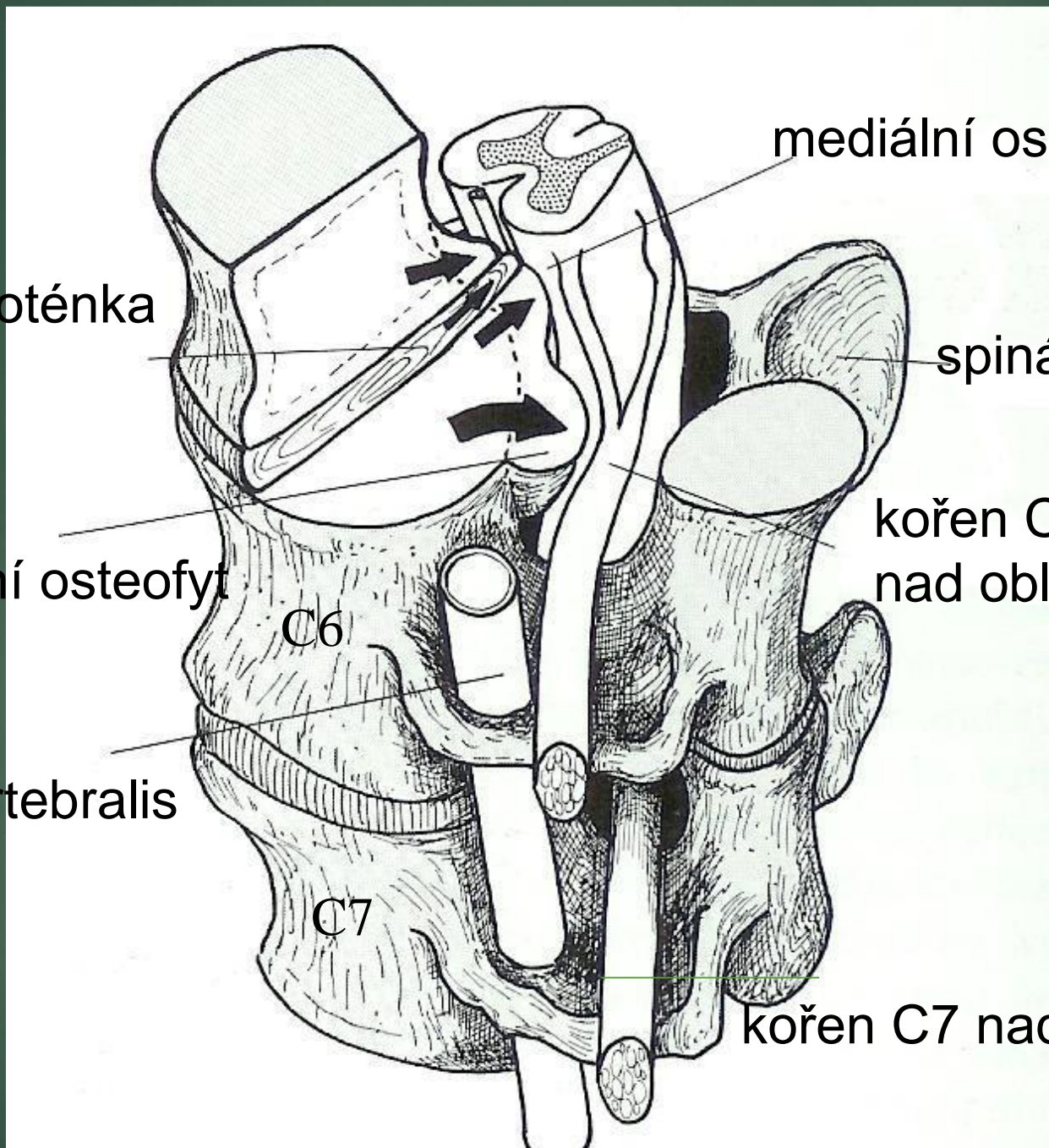
kořen C6
nad obloukem C6

a.vertebralis

C6

C7

kořen C7 nad obloukem C7

Klinika:

- ▶ Lokální nálezy v místě léze: **bolesti a blokáda**
- ▶ Bolesti : lokální, přenesené (reflexní – bez přesné radikulární projekce), radikulární
- ▶ Svalové spazmy
- ▶ Často chronicko-intermitentní průběh
- ▶ Recidivy po prochlazení, často provokující moment vzniku (prudký pohyb, kašel)

Cervikobrachiální syndrom (CB syndrom)

Cervikokraniální syndrom (CC syndrom)

Lumboischiadický syndrom (LIS)

Migrény

- ▶ Záchvatovité onemocnění, opakované ataky
- ▶ Pulsující, převážně jednostranná **bolest** střední až těžké intenzity, na vrcholu může se rozšířit na celou hlavu
- ▶ **Nauzea nebo zvracení**
- ▶ Přecitlivělost na světlo (**fotofobie**) a hluk
- ▶ Frekvence paroxysmů různá
- ▶ Často začátek v pubertě
- ▶ Nespecifické prodromy (předrážděnost, rozlada)
- ▶ Trvání záchvatů několik hodin až 3 dny (déle než 3 dny = **status migrenosus**)
- ▶ S **aurou** nebo bez aury
- ▶ Etiopatogeneze není objasněna

Aura= zraková (záblesky, jiskření), senzitivní (hemiparestézie), motorická (hemiparéza), řečová (fatické poruchy)

Zánětlivá onemocnění

Zahrnují:

- ▶ Meningitidy
- ▶ Encefalitidy
- ▶ Myelitidy

Původci zánětu:

Bakterie (pyogenní infekce), viry, plísně, houby

Záněty jsou:

primární

sekundární

Lymeská borrelióza

- ▶ Rezervoár infekce – drobní savci, ptáci, lesní zvěř
- ▶ Přenašeč- klíště
- ▶ Vícesystémové onemocnění
- ▶ 3 stádia : lokalizace infekce, generalizovaná infekce, stádium pozdní, chronické stádium